

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje

ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Gaja Plevnik Ivanuša

Zala Grögl

Ema Freitag

MENTORICA:

Sanja Podgoršek, prof. razrednega pouka

LEKTORICA:

Petra Galič, prof. slov.

Osnovna šola Hudinja, marec 2020

Osnovna šola Hudinja

ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJI:

Gaja Plevnik Ivanuša

Zala Grögl

Ema Freitag

MENTORICA:

Sanja Podgoršek,

prof. razrednega pouka

LEKTORICA:

Petra Galič, prof. slov.

Mestna občina Celje, Komisija Mladi za Celje

Celje, marec 2020

Raziskovalna naloga
ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	III
1. UVOD.....	1
1. 1 TEORETSKE OSNOVE.....	1
1. 1.1 OSNOVNOŠOLCI KOT PEŠČI V PROMETU	1
1. 1.2 OSNOVNOŠOLCI NA ROLARJIH IN KOTALKAH V PROMETU.....	2
1. 1.3 OSNOVNOŠOLCI NA SKIROJIH V PROMETU.....	3
1. 1.4 OSNOVNOŠOLCI NA KOLESIH V PROMETU	3
1. 1.5 OSNOVNOŠOLCI NA MOPEDIH V PROMETU	4
1. 1.6 OSNOVNOŠOLCI V AVTOMOBILU V PROMETU	5
1. 1.7 OTROK KOT POTNIK V AVTOBUSU	5
1. 2 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	6
1. 3 HIPOTEZE	6
1. 4 OPIS RAZISKOVALNIH METOD	7
1. 4.1 METODA DELA Z LITERATURO	7
1. 4.2 METODA ANKETIRANJA	7
1. 4.3 METODA OBDELAVE PODATKOV	7
2 OSREDNJI DEL	8
2. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV.....	8
2. 1.1 UČENCI, VKLUJEČNI V RAZISKAVO	8
2. 1.2 UČENCI, VKLUJEČNI V RAZISKAVO, RAZDELJENI GLEDE NA SPOL	9
2. 1.3 Katero prevozno sredstvo najpogosteje uporabljaš?	10
2. 1.4 Kolikokrat na teden uporabljaš prevozno sredstvo, ki si ga izbral pri prejšnjem vprašanju?	11
2. 1.5 Katero varnostno upremo uporabljaš?	12
2. 1.6 Upoštevaš cestnoprometna pravila?.....	13
2. 1.7 Te je že kdaj zaradi neprimerne vožnje ali varnostne opreme ustavil policist?.....	14
2. 1.8 Si bil kdaj udeležen v prometni nesreči?	15
2. 1.9 Meniš, da je tvoja vožnja s prevoznimi sredstvi varna?	16
2. 1.10 Meniš, da so tvoji vrstniki v prometu varni?	17
2. 1.11. Kdo te je naučil, kako poskrbiš za svojo varnost v prometu?.....	18
2. 1.12. Si v avtomobilu vedno pripet z varnostnim pasom?	19
2. 2. DISKUSIJA.....	20
3. ZAKLJUČEK.....	23
LITERATURA:.....	26

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Učenci, vključeni v raziskavo	8
Grafikon 2: Učenci, vključeni v raziskavo, razdeljeni glede na spol	9
Grafikon 3: Prevozna sredstva, ki jih učenci najpogosteje uporabljajo	10
Grafikon 4: Tedenska uporaba prevoznega sredstva	11
Grafikon 5: Uporaba varnostne opreme učencev	12
Grafikon 6: Upoštevanje cestnoprometnih pravil (primerjava glede na spol)	13
Grafikon 7: Ustavitev policista učencev zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne varnostne opreme (primerjava glede na spol)	14
Grafikon 8: Udeleženos učencev v prometni nesreči	15
Grafikon 9: Mnenje učencev o njihovi varnosti pri vožnji s prevoznimi sredstvi	16
Grafikon 10: Mnenje učencev o varnosti vrstnikov v prometu	17
Grafikon 11: Učenje učencev varnosti v prometu	18
Grafikon 12: Pripetost z varnostnim pasom v avtomobilu	19

POVZETEK

V naši raziskovalni nalogi smo skušale ugotoviti, katera prevozna sredstva in kolikokrat na teden jih učenci uporabljajo, katero varnostno opremo uporabljajo pri vožnji s prevoznimi sredstvi, ali upoštevajo cestnoprometna pravila, če so že bili kdaj ustavljeni s strani policista in udeleženi v prometni nesreči, ali menijo, da se varno vozijo s prevoznimi sredstvi, ter če so njihovi vrstniki v prometu varni, kdo jih je naučil skrbeti za njihovo varnost v prometu ter ali so v avtomobilu vedno pripeti z varnostnim pasom.

Z metodo anketiranja in metodo obdelave podatkov smo prišle do naslednjih rezultatov. Največ učencev se v promet vključuje kot potnik v avtomobilom in s kolesom. Nekaj učencev je izbralo še nekaj drugih prevoznih sredstev, kot so rolarji, skiro, motor, rolka ali kot potnik v avtobusu. Skoraj polovica anketiranih učencev prevozna sredstva uporablja vsak dan. Pri vožnji s prevoznimi sredstvi učenci najpogosteje uporabljajo čelado in odsevnike, v manjši meri pa ščitnike za komolce in kolena. Ugotovile smo, da več deklet upošteva cestnoprometna pravila kot fantje in da je bilo več fantov ustavljenih s strani policista kot deklet. Manj kot petina anketiranih učencev je bilo udeleženi v prometni nesreči. Raziskava je pokazala, da učenci menijo, da so tako sami kot njihovi vrstniki varni v prometu. Največ so se o tem kako poskrbeti, da bodo varni v prometu, naučili od svojih staršev in učiteljev, v manjši meri pa od sorodnikov ter prijateljev. Večina anketiranih učencev je v avtomobilu vedno pripetih z varnostnim pasom.

1. UVOD

1. 1 TEORETSKE OSNOVE

Razvoj prometa je prinesel napredek in spremenil svet v katerega stopajo otroci. Otrok je prvič povezan s prometom na cesti, ko ga starši odpeljejo domov iz porodnišnice. V nekaj letih mora biti otrok pripravljen na samostojno sodelovanje v prometu, kar pa zaradi svoje telesne in duševne razvitosti skoraj do desetega leta v resnici ne zmore.

Priprava otroka na vključevanje v promet poteka na vsakem koraku, vedeti pa je potrebno, da odrasli otroke vzgajajo vsak trenutek, ko so z njimi v prometu. Ker otroci opazujejo vedenje odraslih mu morajo biti le – ti dober zgled tudi v prometu.

Otroci si lahko potrebno znanje in izkušnje o vedenju v prometu pridobijo samo, če ga odrasli vključujejo v sam promet. Vključevanje otroka v promet naj se začne že med drugim in tretjim letom, ko otroci že aktivneje raziskujejo okolico.

1. 1. 1. OSNOVNOŠOLCI KOT PEŠČI V PROMETU

Osnovnošolci so kot pešči v prometu zelo aktivni, nekateri otroci se že v prvem razredu samostojno vključujejo v promet. Seveda morajo tudi osnovnošolci, ki se vključujejo v promet kot pešči, upoštevati pravila v prometu in s tem zagotoviti varnost vseh udeležencev v prometu.

Otrok mora znati opazovati promet in biti viden v njem, ker ga lahko ostali udeleženci v prometu zaradi njegove majhnosti hitro spregledajo. Otroci pogosto mislijo, da če oni vidijo avtomobil, jih vidi tudi voznik avtomobila. Za vidnost v prometu lahko otroci poskrbijo s svetlimi oblačili in odsevniki (Markl, 2009).

Otrok naj hodi po pločniku čim dlje oddaljen od cestišča.

Posebno pozornost morajo otroci nameniti prečkanju ceste. Pri prečkanju morajo biti pozorni na naslednje dele:

ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

- izbirati najvarnejša mesta za prečkanje ceste,
- se vedno ustaviti pred robom pločnika,
- znajo opazovati promet in presoditi, kdaj lahko prečkajo cesto in
- na samo prečkanje ceste.

1. 1. 2 OSNOVNOŠOLCI NA ROLARJIH IN KOTALKAH V PROMETU

Za osnovnošolce na rolerjih ali kotalkah veljajo enaka prometna pravila kot za osnovnošolce pešce. To pomeni, da se morajo rolati ali kotalkati po pločniku in uporabljati prehode za pešce. So pa rolerji in kotalkarji veliko hitrejši kot pešci in zato v prometu bolj ogroženi, saj jih vozniki ne pričakujejo. Otrok mora kotalke in rolerje dobro obvladati, kar pomeni, da se zna poganjati naprej, zaviti, se ustaviti, upočasniti vožnjo, se izogniti oviri ... Pri rolanju in kotalkanju pa je zelo pomembna tudi pravilna oprema.

Le - to sestavljajo:

- ščitniki za komolce in zapestja,
- ščitniki za kolena,
- varnostna čelada in
- dobro vzdrževani rolerji ali kotalke.

1. 1. 3 OSNOVNOŠOLCI NA SKIROJIH V PROMETU

Skiro je prevozno sredstvo oziroma športni pripomoček in naprava, ki po Zakonu o varnosti cestnega prometa spada med posebna prevozna sredstva, tako kot kotalke, rolke, rolerji ...

Otroci se lahko s skirojem vozijo le na pločniku, poteh za pešce in kolesarskih poteh ter na območjih za pešce in območjih umirjenega prometa. Seveda pa otroci z vožnjo s skiroji ne smejo ovirati ali ogrozati pešcev in kolesarjev, hitrost vožnje pa morajo prilagajati razmeram v prometu in ne smejo presegati največje hitrosti, s katero se gibljejo pešci (4–5 km na uro). Tudi pri vožnji s skirojem je potrebno uporabljati zaščitno opremo, ki je sestavljena iz čelade in ščitnikov za zapestja ter kolena.

1. 1. 4 OSNOVNOŠOLCI NA KOLESIH V PROMETU

Otroci spoznajo kolo že v predšolskem obdobju, a takrat se vozijo vedno v spremstvu odrasle osebe na pešpoti ali v območju za pešce in na neprometnih površinah. Odrasli lahko otroke, stare do sedem let, vozijo na kolesu, če imajo za to posebej pritrjen sedež. Otrok se lahko vozi z dvokolesnikom že kmalu po četrtem letu, vendar do desetega leta starosti, ko bo lahko opravljal izpit za kolo, ni sposoben samostojne vožnje v prometu. Otrok sme samostojno peljati kolo v prometu samo, če je star najmanj 8 let in ima opravljen kolesarski izpit ali po 14. letu brez opravljenega kolesarskega izpita (Zakon o voznikih, 2016).

Da bo otrok obvladal potrebne spretnosti, mora imeti kolo, ki je primerno njegovi starosti in seveda morajo biti prometno varno. Vsak kolesar pa nikakor ne sme pozabiti na ustrezno kolesarsko čelado, ki je edini in najpomembnejši varnostni in ščitni element pri kolesarjenju. Ustrezna čelada je čelada ustrezne velikosti, ki se dobro prilega glavi, med vožnjo mora biti ves čas pripeta, pri čemer pritrilni trak ne sme biti pretesen ali preohlapien in le-ta ne sme biti nameščena previsoko ali prenizko na čelo.

Varno lahko vozimo samo kolo, ki ima vso predpisano varnostno opremo. Varnostna oprema varnega kolesa zajema:

- belo luč spredaj,
- kolesarski zvonec,
- sprednja zavora,
- zadnja zavora,
- rumeni odsevniki v pedalih,
- v vsakem kolesu vsaj en bočni odsevník,
- rdečo luč zadaj in
- rdeč odsevník zadaj (Breznik, 2017).

1. 1. 5 OSNOVNOŠOLCI NA MOPEDIH V PROMETU

Moped, katerega konstrukcijsko določena hitrost ne presega 25 km/h, sme voziti v cestnem prometu otrok od 12. do 14. leta starosti, ki ima pri sebi kolesarsko izkaznico, in oseba, starejša od 14 let. Voznik in potnik na mopedu, katerega konstrukcijsko določena hitrost ne presega 25 km/h, morata imeti v času vožnje pripeto homologirano zaščitno motoristično čelado (Zakon o voznikih, 2016).

Vozniki mopedov, katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega hitrosti 25 km/h, morajo voziti po kolesarskem pasu, kolesarski stezi ali kolesarski poti. Kjer teh prometnih površin ni oziroma niso prevozne, smejo voziti ob desnem robu smernega vozišča v smeri vožnje.

Voznik mopeda sme kot potnike voziti le osebe, starejše od 12 let, pri tem pa voznik mopeda ne sme biti mlajši od 16 let (Zakon o pravilih cestnega prometa, 2010).

1. 1. 6 OSNOVNOŠOLCI V AVTOMOBILU V PROMETU

Otroke lahko vozimo v avtomobilih samo, če so glede na njihovo starost v ustreznem otroškem sedežu.

Malčki morajo biti v posebnih varnostnih sedežih, kjer so zavarovani z varnostnim pasom, sedeži pa so v vozilu pritrjeni s posebnim mehanizmom ali običajnim varnostnim pasom.

Otroški sedež je lahko nameščen na zadnjem sedežu ali sprednjem sedežu, vendar pa mora biti spredaj izključen varnostni meh.

Otroci, ki dosežejo težo 18 kg, morajo biti med vožnjo nameščeni v primernih otroških sedežih, ki se imenujejo jahači z naslonom za glavo in naslonjalom za hrbet, ter pripeti z običajnim avtomobilskim varnostnim pasom. Po zakonu se morajo otroci tako voziti do dopolnjenega 12. leta oziroma do višine 150 centimetrov (Zakon o varnosti cestnega prometa, 2008).

1. 1. 7 OTROK KOT POTNIK V AVTOBUSU

Otroci morajo med vožnjo z avtobusom, razen med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju, sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu, in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

Med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju naj otrok sedi ali stoji ter se trdno drži droga. Če stoji, naj se postavi k robu avtobusa, da ne ovira ostalih potnikov. Tako poskrbi za svojo varnost in varnost ostalih potnikov, ki so na avtobusu.

Otrok naj vedno pričaka avtobus na posebej označeni avtobusni postaji. Pred vstopanjem na avtobus mora počakati, da se avtobus popolnoma ustavi, pri samem vstopanju pa naj bo pozoren, da bo le-to potekalo urejeno. Pri izstopanju iz avtobusa morajo otroci paziti, da izstopajo na varno površino (Zakon o pravilih cestnega prometa, 2013).

1. 2 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Zanimali so nas odgovori na naslednja vprašanja:

- katera prevozna sredstva učenci najpogosteje uporabljajo,
- kolikokrat na teden uporabljajo izbrano prevozna sredstvo,
- katero varnostno opremo uporabljajo,
- ali upoštevajo cestnoprometna pravila,
- so bili že kdaj ustavljeni s strani policista,
- so bili že kdaj udeleženi v prometni nesreči,
- menijo, da se varno vozijo s prometnimi sredstvi,
- menijo, da so njihovi vrstniki varni v prometu,
- kdo jih je naučil skrbeti za njihovo varnost v prometu in
- ali so v avtomobilu vedno pripeti z varnostnim pasom.

1. 3 HIPOTEZE

HIPOTEZA 1: 50 % anketiranih učencev pri vožnji s prevoznimi sredstvi uporablja čelado.

HIPOTEZA 2: Dekleta pogosteje upoštevajo cestno prometna pravila kot fantje.

HIPOTEZA 3: Policisti so ustavili več fantov zaradi neprimerne vožnje ali varnostne opreme kot deklet.

HIPOTEZA 4: 20 % anketiranih učencev je že bilo udeleženi v prometni nesreči.

HIPOTEZA 5: Tri četrtine anketiranih učencev je pri vožnji z avtomobilom pripetih z varnostnim pasom.

1. 4 OPIS RAZISKOVALNIH METOD

1. 4. 1 METODA DELA Z LITERATURO

Literaturo smo potrebovale za razumevanje raziskovane teme in razlago pojmov. S pomočjo literature smo se seznanili s prevoznimi sredstvi v prometu, cestnoprometnih pravilih in varnosti osnovnošolcev v prometu. Literaturo smo našle v Osrednji knjižnici Celje, v knjižnici Osnovne šole Hudinja in na spletnih straneh.

1. 4. 2 METODA ANKETIRANJA

Z metodo anketiranja smo pridobile podatke neposredno od posameznih anketirancev. Podatke smo pridobile na Osnovni šoli Hudinja. Pridobljeni podatki so bili glavni vir informacij. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 10 vprašanj zaprtega tip (Priloga 1). Anketirale smo 230 učencev od petega do devetega razreda.

1. 4. 3 METODA OBDELAVE PODATKOV

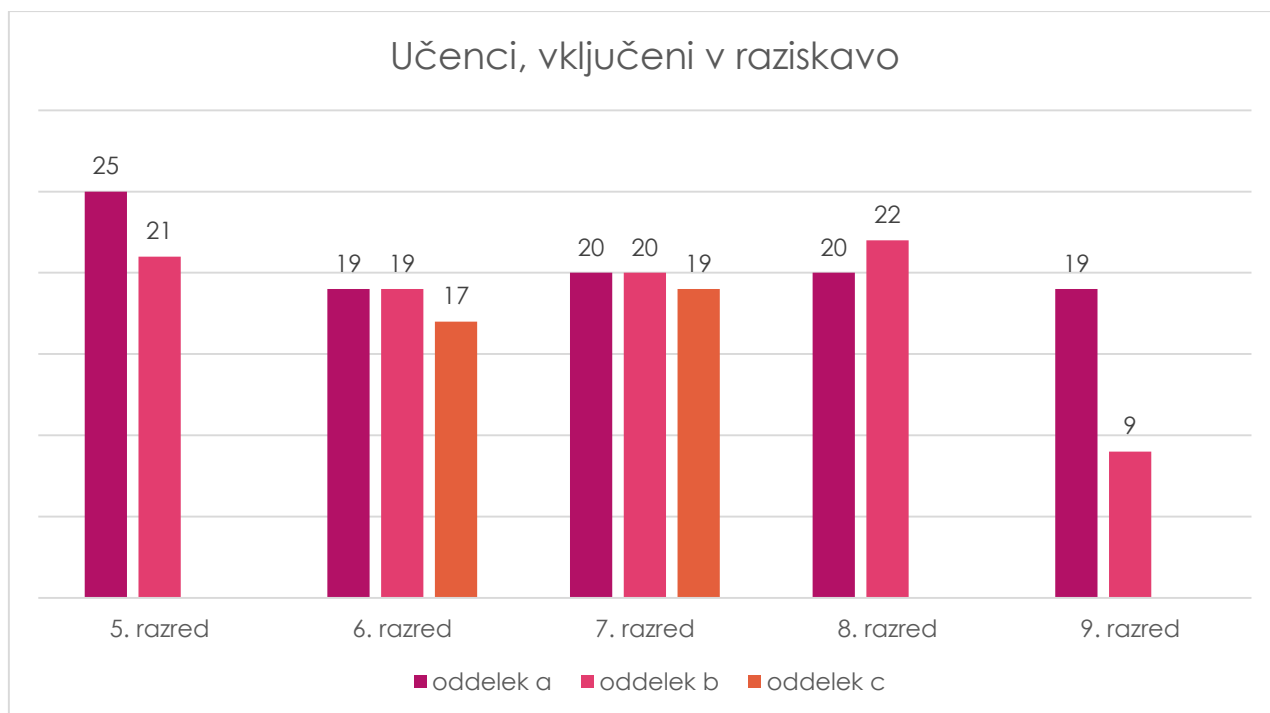
Za analizo podatkov, ki smo jih pridobile z anketo, njeno obdelavo in izdelavo grafikonov smo uporabile Excel 2010. Končno poročilo pa je bilo izdelano v Wordu 2010.

2 OSREDNJI DEL

2. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV

2. 1. 1 UČENCI, VKLUJEČNI V RAZISKAVO

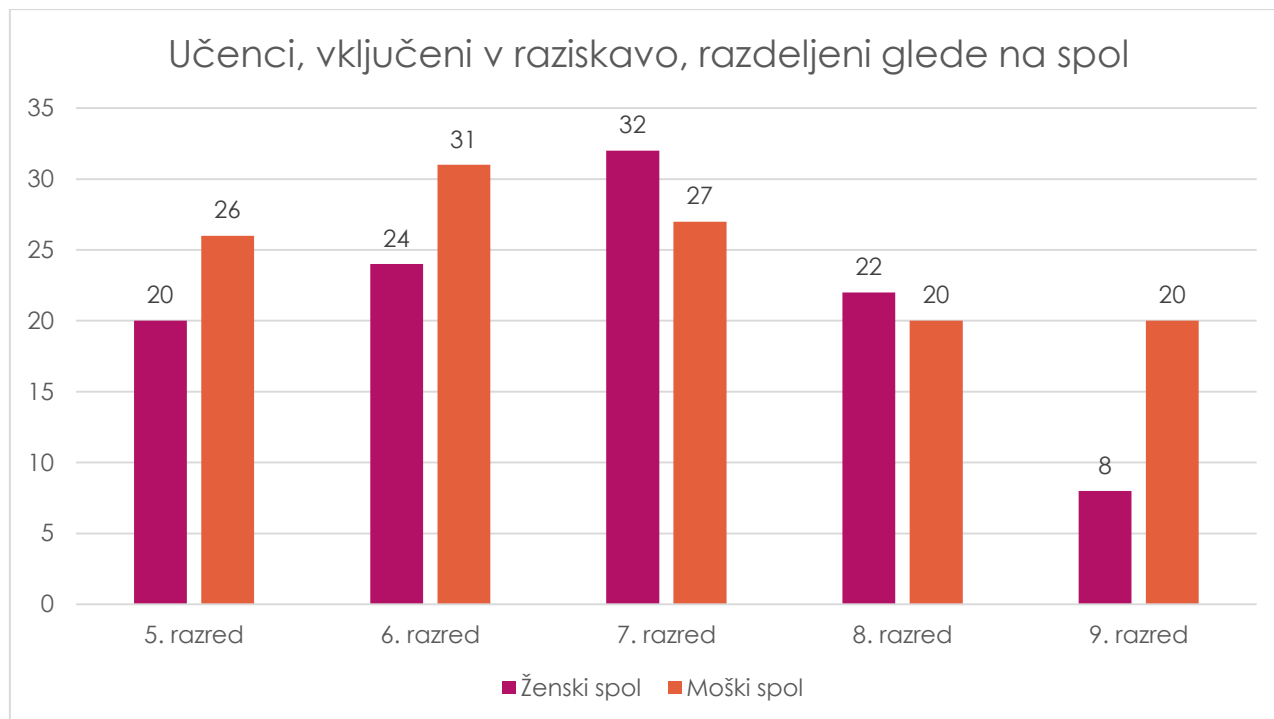

GRAFIKON 1: UČENCI, VKLUJEČNI V RAZISKAVO

V raziskavo je bilo vključenih 230 učencev od petega do devetega razreda. Iz Grafikona 1 je razvidno natančno število učencev v posameznem razredu. V petem razredu je v raziskavi sodelovalo 46 učencev, v šestem razredu 55 učencev, v sedmem 59 učencev, v osmem 42 učencev in v devetem 28 učencev.

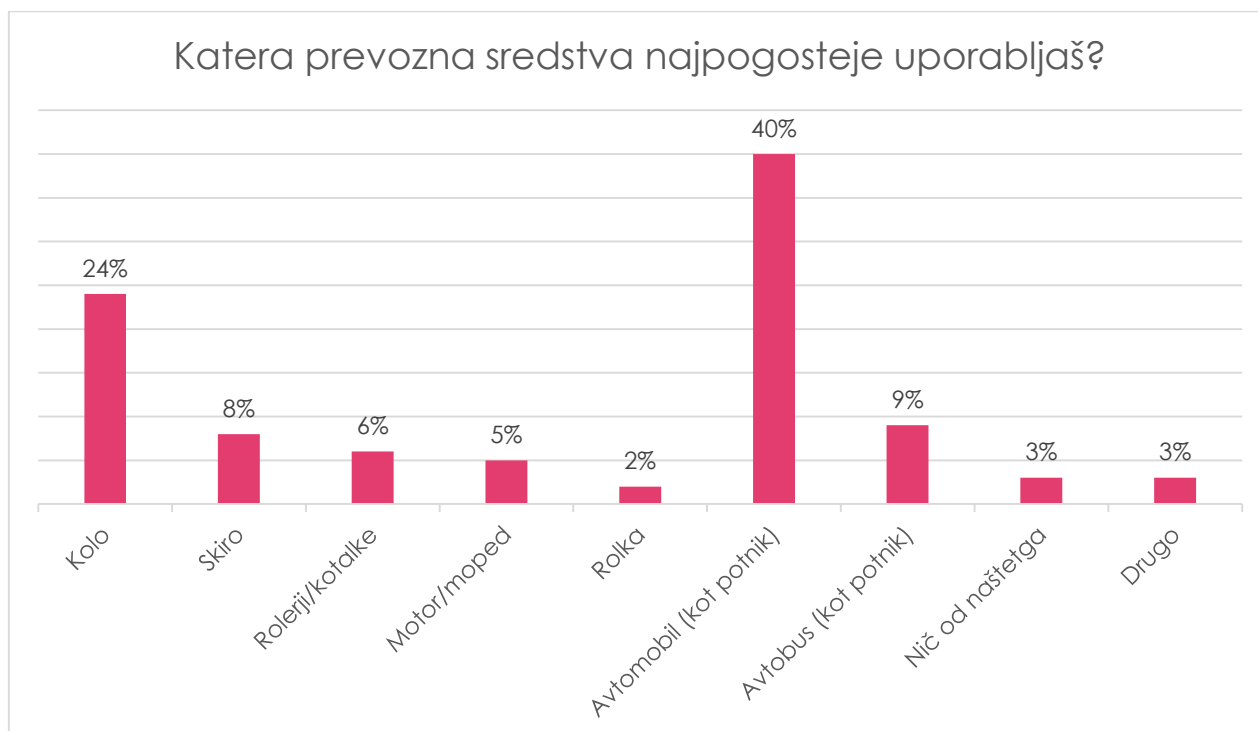
2. 1. 2 UČENCI, VKLUJEČNI V RAZISKAVO, RAZDELJENI GLEDE NA SPOL

GRAFIKON 2: UČENCI, VKLUČENI V RAZISKAVO, RAZDELJENI GLEDE NA SPOL

Grafikon 2 prikazuje število učencev, vključenih v raziskavo, razdeljenih glede na spol. Iz Grafikona 2 lahko razberemo, da je v raziskavi sodelovalo 20 deklet petega razreda, 24 deklet šestega razreda, 32 deklet sedmega razred, 22 deklet osmega razreda in 8 deklet devetega razreda. Sodelovalo pa je tudi 26 fantov petega razreda, 31 fantov šestega razreda, 27 fantov sedmega razreda, 20 fantov osmega razreda in 20 fantov devetega razreda. Razberemo lahko, da je v raziskavi sodelovalo 106 učenk in 124 učencev.

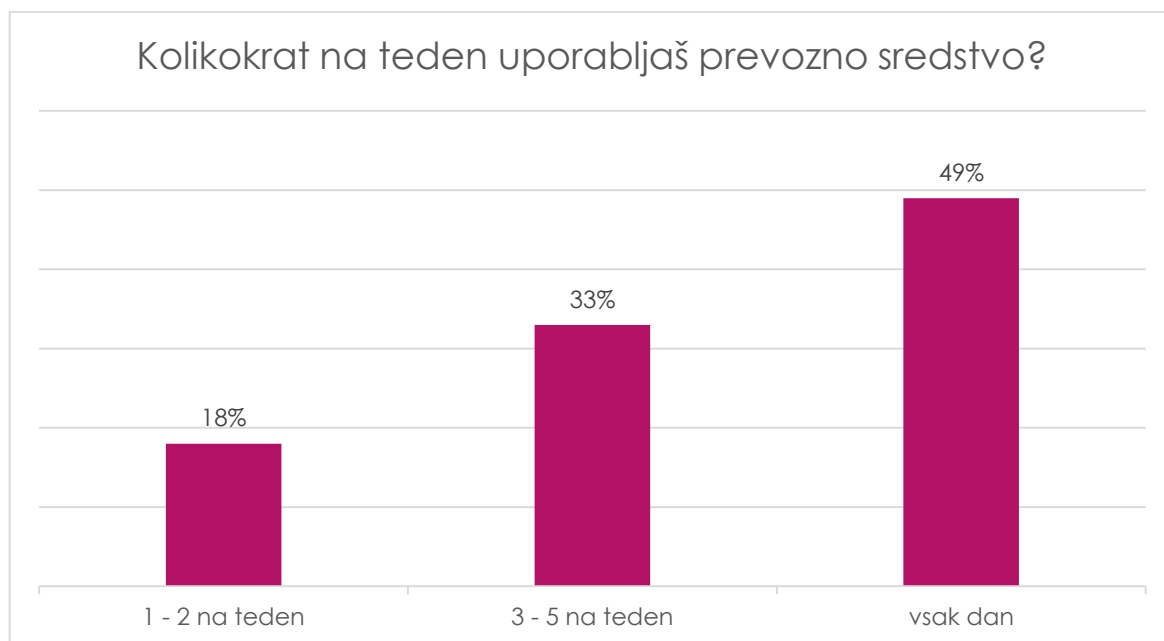

2. 1. 3 Katero prevozno sredstvo najpogosteje uporabljaš?

GRAFIKON 3: PREVOZNA SREDSTVA, KI JIH UČENCI NAJPOGOSTEJE UPORABLJAJO

Iz grafikona 3 je razvidno, da 24 % učencev najpogosteje uporablja kolo, 8 % učencev skiro, 6 % učencev kotalke ali rolarje te 5 % učencev motor. 2 % učencev najpogosteje uporablja rolko, 40 % učencev se najpogosteje vozijo kot potniki v avtomobilu in 9 % učencev se najpogosteje vozijo kot potniki v avtobusu. 3 % učencev ne uporablja naštetih prevoznih sredstev, 3% učencev pa so navedli prevozna sredstva, ki niso bila na voljo, kot recimo skuter, rolka ali hoverboard.

2. 1. 4 Kolikokrat na teden uporabljaš prevozno sredstvo, ki si ga izbral pri prejšnjem vprašanju?

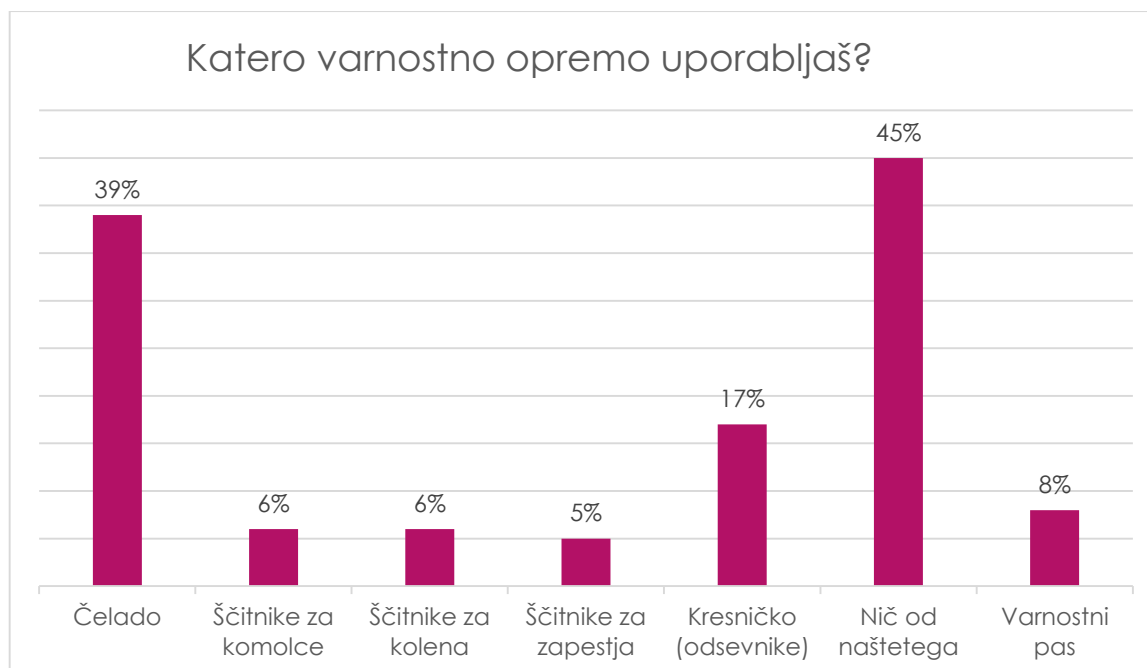
GRAFIKON 4: TEDENSKA UPORABA PREVOZNEGA SREDSTVA

Iz Grafikona 4 je razvidno, kolikokrat na teden anketirani učenci uporabljajo prevozno sredstvo, ki so ga izbrali pri prejšnjem vprašanju. 18 % učencev izbrano prevozno sredstvo uporablja 1–2 teden, 33 % učencev 3–5 na teden in 49 % učencev ga uporablja vsak dan.

Raziskovalna naloga
ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

2. 1. 5 Katero varnostno upremo uporabljaš?

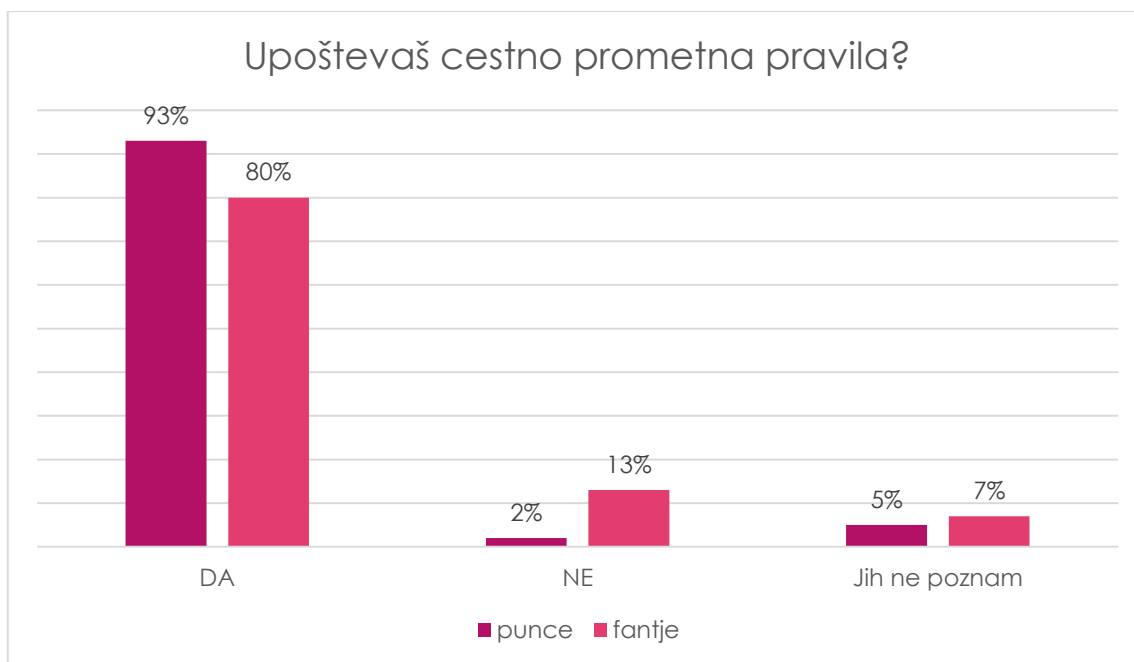

GRAFIKON 5: UPORABA VARNOSTNE OPREME UČENCEV

Grafikon 5 prikazuje uporabo varnostne opreme. Anketirani učenci so lahko pri tem vprašanju izbrali več odgovorov. 39 % učencev uporablja čelado, 6 % učencev ščitnike za komolce in kolena in 5 % učencev ščitnike za zapestja. 17 % učencev uporablja odsevnike, 8 % učencev varnostni pas v avtomobilu in 45 % učencev ne uporablja naštetih varnostnih oprem.

2. 1. 6 Upoštevaš cestnoprometna pravila?

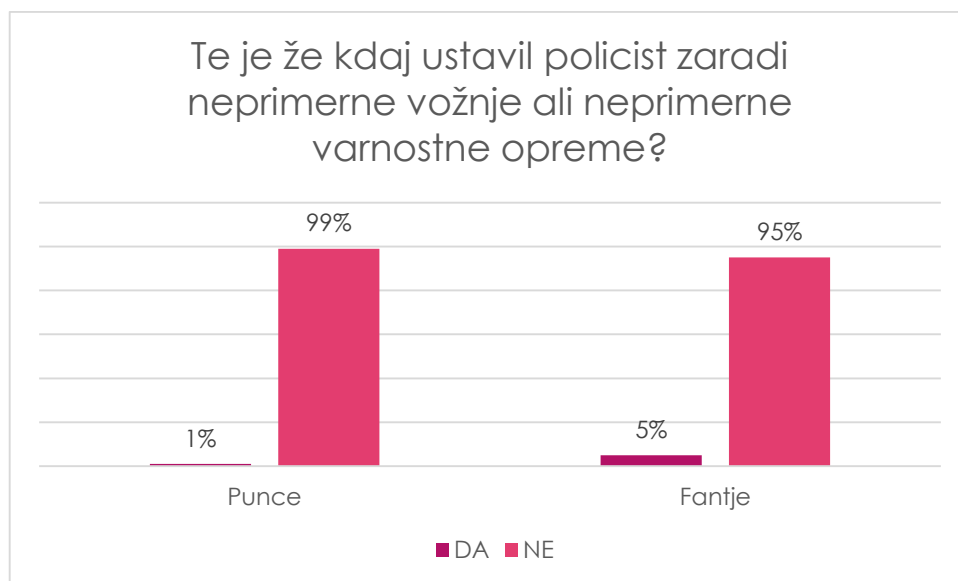

GRAFIKON 6: UPOŠTEVANJE CESTNO PROMETNIH PRAVIL (PRIMERJAVA GLEDE NA SPOL)

Grafikon 6 prikazuje primerjavo med dekleti in fanti pri upoštevanju cestnoprometnih pravil. Razberemo lahko, da 93 % anketiranih punc upošteva cestno prometna pravila, 2 % anketiranih punc ne upošteva le-teh, 5 % pa cestno prometnih pravil ne pozna. Iz grafikona pa lahko razberemo tudi, da 80 % anketiranih fantov upošteva cestnoprometna pravila, 13 % fantov, le-teh ne upošteva, 7 % pa cestnoprometnih pravil ne pozna.

2. 1. 7 Te je že kdaj zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne varnostne opreme ustavil policist?

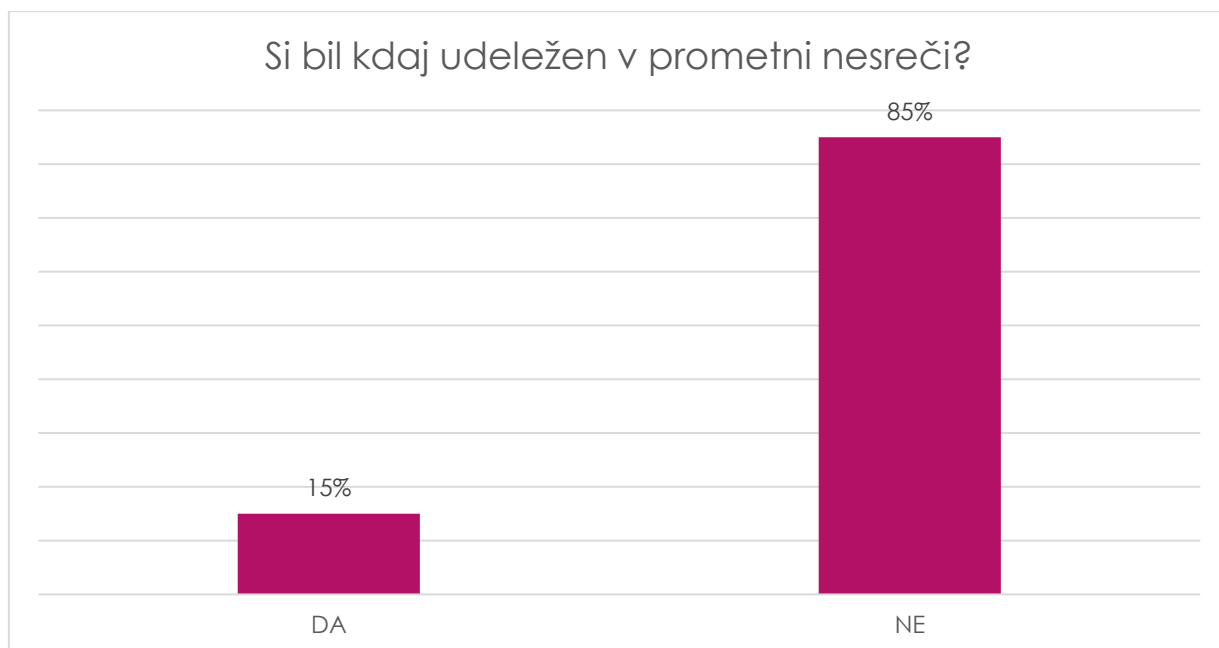

GRAFIKON 7: USTAVITEV POLICISTA UČENCEV ZARADI NEPRIMERNE VOŽNJE ALI NEPRIMERNE VARNOSTNE OPREME (PRIMERJAVA GLEDE NA SPOL)

Grafikon 7 prikazuje, ali so bili anketirani učenci kdaj ustavljeni s strani policista zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne uporabe varnostne opreme, in kakšne razlike se pojavijo med anketiranimi fanti in dekleti. Iz Grafikona 7 lahko razberemo, da je 1 % anketiranih deklet ustavil policist (zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne varnostne opreme), 99 % pa punc pa še nikoli ni ustavil policist. Razberemo lahko tudi, da je 5 % anketiranih fantov že ustavil policist zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne uporabe varnostne opreme, 95 % fantov pa še policist nikoli ni ustavil.

Raziskovalna naloga
ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

2. 1. 8 Si bil kdaj udeležen v prometni nesreči?

GRAFIKON 8: UDELEŽENOST UČENCEV V PROMETNI NESREČI

Grafikon 8 prikazuje udeležnost anketiranih učencev v prometni nesreči. Razberemo lahko, da je bilo 15 % učencev udeleženih v prometni nesreči, 85 % pa jih ni bilo. Učence, ki so bili udeleženi v prometni nesreči, smo prosili, če lahko zabeležijo, kako se je prometna nesreča zgodila, in v vseh primerih so bili učenci kot potniki v avtomobilu, ki ni bil povzročitelj prometne nesreče.

2. 1. 9 Meniš, da je tvoja vožnja s prevoznimi sredstvi varna?

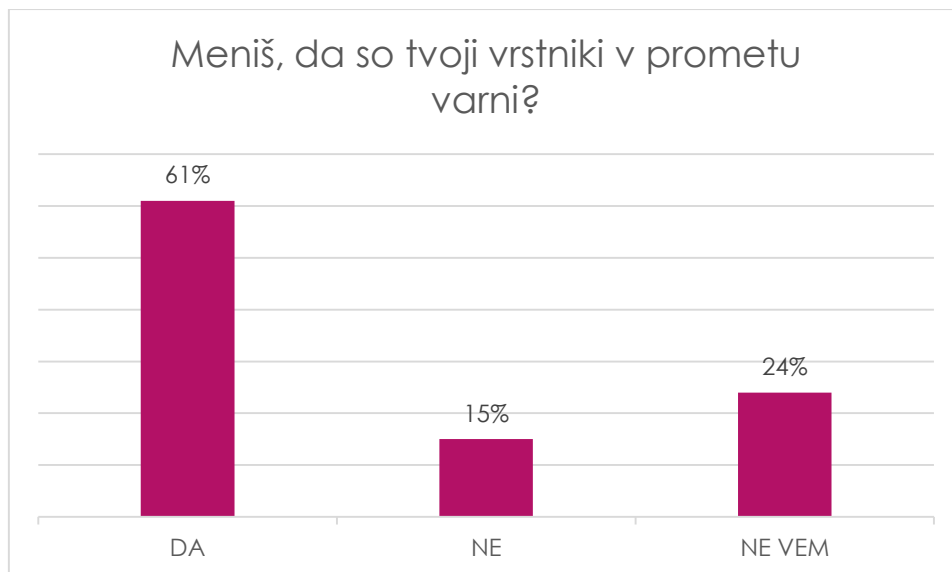

GRAFIKON 9: MNENJE UČENCEV O NJIHOVI VARNOSTI PRI VOŽNJI S PREVOZNIMI SREDSTVI

Iz grafikona 9 lahko razberemo, mnenje anketiranih učencev o varnosti svoje vožnje s prevoznimi sredstvi. Grafikon 9 prikazuje, da 78 % anketiranih učencev meni, da je njihova vožnja s prevoznimi sredstvi varna, 8 % jih meni, da njihova vožnja ni varna, 13 % anketiranih učencev pa ne vedo, ali je njihova vožnja s prevoznimi sredstvi varna.

2. 1. 10 Meniš, da so tvoji vrstniki v prometu varni?

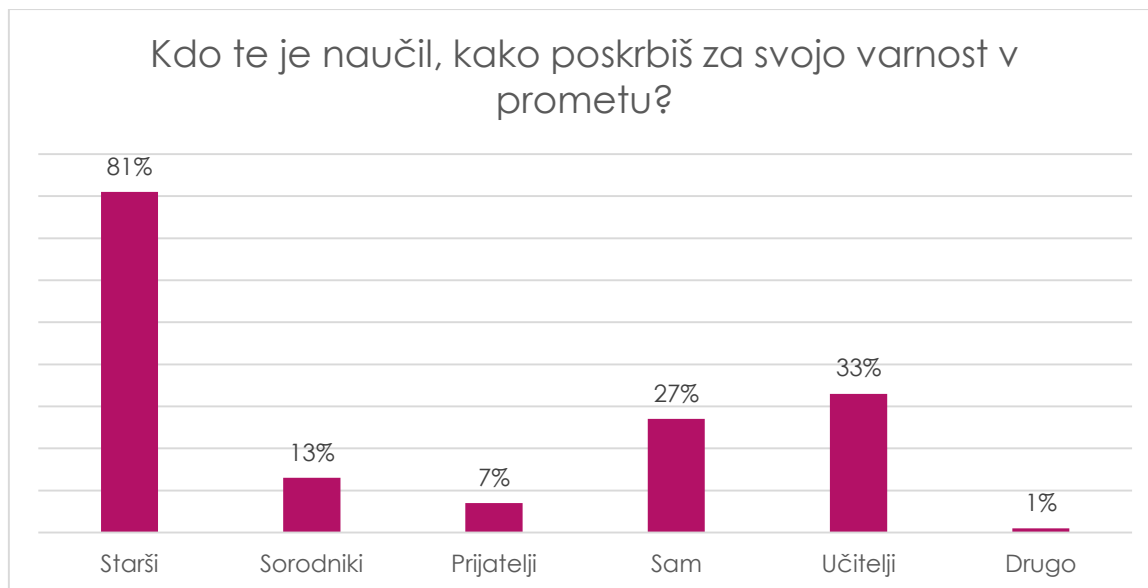

GRAFIKON 10: MNENJE UČENCE O VARNOSTI VRSTNIKOV V PROMETU

Grafikon 10 prikazuje mnenje anketiranih učencev o varnosti svojih vrstnikov v prometu. Iz Grafikona 10 lahko razberemo, da 61 % učencev meni, da so njihovi vrstniki varni v prometu, 15 % jih meni, da niso varni, 24 % pa se jih ni opredelilo ne za da in ne za ne.

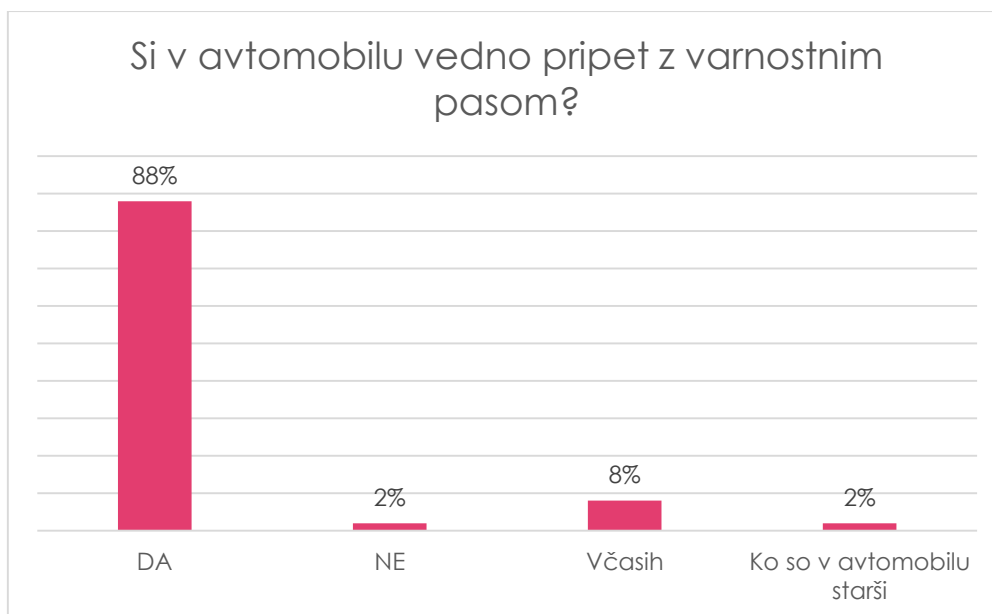
2. 1. 11. Kdo te je naučil, kako poskrbiš za svojo varnost v prometu?

GRAFIKON 11: UČENJE UČENCEV VARNOSTI V PROMETU

Grafikon 11 prikazuje, od koga so učenci pridobili znanje o varnosti v prometu. Učenci so lahko obkrožili več odgovorov. Iz Grafikona 11 lahko razberemo, da se jih je 81 % naučilo od staršev, 13 % od sorodnikov, 7 % od prijateljev, 33 % od učiteljev in 27 % anketiranih učencev so znanje o varnosti v prometu pridobili sami. 1 % učencev je navedel odgovor drugo in zabeležil, da je znanje pridobil na spletu.

2. 1. 12. Si v avtomobilu vedno pripet z varnostnim pasom?

GRAFIKON 12: PRIPETOST Z VARNOSTNIM PASOM V AVTOMOBILU

Grafikon 12 prikazuje, ali so anketirani učenci v avtomobilu vedno pripeti z varnostnim pasom. Iz Grafikona 12 lahko razberemo, da je 88 % anketiranih učencev vedno pripetih z varnostnim pasom, 2 % jih ni vedno pripetih, 8 % anketiranih učencev je včasih pripetih in 2 % učencev je z varnostnim pasom pripetih samo, ko so v avtomobilu starši.

2. 2. DISKUSIJA

V naši raziskovalni nalogi smo skušale ugotoviti, katera prevozna sredstva in kolikokrat na teden jih učenci uporabljajo, katero varnostno opremo uporabljajo pri vožnji s prevoznimi sredstvi, ali upoštevajo cestnoprometna pravila, če so bili že kdaj ustavljeni s strani policista in udeleženi v prometni nesreči, ali menijo, da se varno vozijo s prevoznimi sredstvi ter če so njihovi vrstniki v prometu varni, kdo jih je naučil skrbeti za njihovo varnost v prometu in ali so v avtomobilu vedno pripeti z varnostnim pasom.

Zastavile smo si 5 hipotez.

HIPOTEZA 1: 50 % anketiranih učencev pri vožnji s prevoznimi sredstvi uporablja čelado.

To hipotezo moramo ovreči.

Iz grafikona 5 je razvidno, da čelado pri vožnji s prevoznimi sredstvi uporablja manj kot 50 % anketiranih učencev, saj je samo 39 % učencev potrdilo, da uporabljajo čelado. Glede na to, da zakon o pravilnih cestnega prometa navaja, da mora imeti otrok med vožnjo s prevoznimi sredstvi (kolo, skiro, moped, kotalke, rolarji) ustrezno pripeto zaščitno čelado, smo predpostavljale, da bo več učencev uporabljalo čelado. Razloge, zakaj nekateri učenci ne uporabljajo zaščitne čelade, vidimo v tem, da učenci ne poznajo zakona o pravilih cestnega prometa ali jim za to ni mar. Menimo tudi, da se nekaterim učencem zdi zabavno, da čelade ne uporabljajo in jo namerno ne uporabljajo pri vožnji, ali pa se ne zavedajo posledic vožnje brez zaščitne čelade v primeru nesreče ali padca. Vendar pa ni dovolj, da imajo učenci zaščitno čelado pri vožnji s prevoznimi sredstvi, ampak mora biti ta ustrezne velikosti, mora se dobro prilegati glavi, med vožnjo mora biti ves čas pripeta, pri čemer pritrilni trak ne sme biti pretesen ali preohlapen in le-ta ne sme biti nameščena previsoko ali prenizko na čelo.

HIPOTEZA 2: Dekleta pogosteje upoštevajo cestnoprometna pravila kot fantje.

Drugo zastavljeno hipotezo lahko potrdimo.

Iz Grafikona 6 je razvidno, da 93 % deklet upošteva cestnoprometna pravila, kar je 13 % deklet več kot fantov. Samo 2 % deklet cestnoprometnih pravil ne upošteva, 5 % deklet pa le-teh ne

pozna. Menimo, da smo prišle do takšnih rezultatov, ker so fantje manj pazljivi od deklet ter bolj aktivno in energično sodelujejo v igrah v naravi. To opažanje smo prenesle tudi na uporabo prevoznih sredstev pri fantih. Vsak dan lahko, najpogosteje pred šolo, opazujemo, s katerimi prevoznimi sredstvi se fantje vozijo in katero varnostno opremo pri tem uporabljajo. Opazile smo, da so fantje v večji meri tisti, ki preizkušajo meje svojega prevoznega sredstva, se neprevidno in brezglavo vozijo in pri tem ne uporabljajo varnostne opreme.

HIPOTEZA 3: Več fantov kot deklet so policisti zaradi neprimerne vožnje ali varnostne opreme ustavili kot deklet.

Hipotezo 3 lahko potrdimo.

Grafikon 7 prikazuje, da je 5 % fantov že ustavil policist, medtem ko je bilo deklet ustavljenih samo 1 %. Še vedno pa je zelo veliko učencev, ki jih policist ni ustavil, kar lahko nakazuje, da se učenci v prometu vedejo v skladu s cestnoprometnimi pravili. Razlog za takšne rezultate pripisujemo temu, da so fantje pogumnejši in drznejši, se vozijo hitreje in manj previdno kot dekleta. Omenile bi tudi, da se fantje pogosteje vključujejo v promet s prevoznimi sredstvi kot dekleta.

HIPOTEZA 4: 20 % anketiranih učencev je že bilo udeleženih v prometni nesreči.

To hipotezo lahko ovržemo, saj je iz Grafikona 8 razvidno, da je bilo v prometni nesreči udeleženih 15 % anketiranih učencev.

Učenci so pri tem vprašanju navajali, da je bila pri vseh prometnih nesrečah povzročitelj tuja oseba in da ni bilo žrtev s smrtnim izidom. Razloge za takšen rezultate pripisujemo temu, da starši dovolj dobro poskrbijo za varnost svojih otrok, otroci sami dobro poskrbijo za svojo varnost v prometu in dosledneje uporabljajo varnostno opremo. Učenci so s pomočjo različnih projektov, delavnic in predavanj, ki jih ponujajo različne institucije, še bolj ozaveščeni o tem, kako poskrbeti za svojo varnost. Omenile pa bi tudi, da so prometne poti varnejše in bolj urejene tako za pešce kot kolesarje.

HIPOTEZA 5: Tri četrtine anketiranih učencev je pri vožnji z avtomobilom, pripetih z varnostnim pasom.

To hipotezo lahko potrdimo.

Grafikon 12 prikazuje, da je 88 % anketiranih učencev vedno pripetih z varnostnim pasom v avtomobilu. Razloge za takšne rezultate vidimo v upoštevanju Zakona o cestnoprometnih pravilih, ki pravi, da morajo biti osebe v motornem vozilu na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripete na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema. Predvidevamo tudi, da so učenci pripeti z varnostnim pasom, ker za to poskrbijo njihovi starši ali druge odrasle osebe, s katerimi se vozijo v avtomobilu. Kot razlog bi navedle tudi piskajoče opozorilo v primeru neprijetosti z varnostnim pasom v novejših avtomobilih.

3. ZAKLJUČEK

Ljudje smo enkratni, neponovljivi in pomembni. Takšni so tudi naši dnevi, vendar če jih želimo takšne obdržati, moramo vanje vložiti vsa naša prizadevanja in napore, da bodo le ti najbolj varni in doživljajsko bogati. Pravijo, da se vsak dan učimo, a učiti se je potrebno že zgodaj, kar še posebej velja za varnost v življenju. Glede na to, da smo učenci vedno bolj aktivni v samem prometu, moramo poskrbeti za svojo varnost in posledično tudi za varnost ostalih udeležencev v prometu. Z našo raziskovalno nalogo smo potrdile naša sumničenja, da učenci osnovnošolci še vedno premalo naredijo za svojo varnost v prometu, ki ji ključna, saj nas lahko že rahla nepazljivost stane življenja. Učenci se še vedno kljub raznim projektom, pogovorom, zgledi in opozorili, premalo zavedajo, kako pomembno je upoštevanje cestno prometnih pravil, ki so temelji za vključevanje v promet. Sovrstniški vpliv tudi pri varnosti v prometu igra veliko vlogo in še vedno, čeprav je ta odstotek zelo majhen, učenci raje ugajajo svoji okolici, kot pa da bi poskrbeli za svojo varnost. Dekleta bolj poskrbijo za svojo varnost kot fantje, vendar bi si želele še višje odstotke, kot pa smo jih pridobile z našo raziskavo.

Veseli nas, da veliko učencev pozna in upošteva cestnoprometna pravila ter uporablja potrebno zaščitno opremo.

Želimo pa si, da bi za svojo varnost v prometu poskrbeli vsi učenci, ker vendarle lahko gre za njihovo življenje.

Pri izdelavi raziskovalne naloge nismo imele večjih težav. Se nam pa je porodila ideja, da bi lahko naše rezultate podkrepile še s praktičnim delom ali v raziskavo vključile intervju policista, s katerim bi se pogovarjali o varnosti osnovnošolcev v prometu.

Podale bi nekaj predlogov, ki bi jih lahko učenci in starši oziroma odrasli v prometu upoštevali za še večjo varnost otrok:

- Odrasli bodite zgled otrokom.
- Otrokom je potrebno strogo zapovedati uporabo zaščitne varnostne opreme,
- Vsako šolsko leto je potrebno obnavljanje cestnoprometnih pravil.
- Poostren nadzor in višje kazni osnovnošolcem za neupoštevanje cestnoprometnih pravil ali nepravilno uporabo zaščitne opreme.

PRILOGA 1 – Anketni vprašalnik

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni, smo učenke Ema, Gaja in Zala iz 6. a in bomo letošnje šolsko leto raziskovale, ali dovolj dobro poskrbiš za svojo varnost v prometu. Anketa je anonimna. Hvala za sodelovanje!

Prosimo te, da odgovarjaš iskreno.

Obkroži!

Spol: Ž M

Razred: 5., 6., 7., 8., 9.

1. Katero prevozno sredstvo najpogosteje uporabljaš? **Izberi en odgovor.**

- a) Kolo.
- b) Skiro.
- c) Rolerji/kotalke.
- d) Motor/moped.
- e) Rolka.
- f) Avtomobil (kot potnik).
- g) Avtobus (kot potnik)
- h) Nič od naštetega.

i)
Drugo: _____.

3. Katero varnostno opremo uporabljaš?

Možnih je več odgovorov.

- a) Čelado.
- b) Ščitnike za komolce.
- c) Ščitnike za kolena.
- d) Ščitnike za zapestja.
- e) Kresničko (odsevník).
- f) Nič od naštetega.

g)
Drugo: _____.

5. Te je že kdaj ustavil policist zaradi neprimerne vožnje ali neprimerne varnostne opreme?

- a) DA.
- b) NE.

2. Kolikokrat na teden uporabljaš prevozno sredstvo, ki si ga izbral pri prvem vprašanju?

- a) 1–2 na teden.
- b) 3–5 na teden.
- c) Vsak dan.

4. Upoštevaš cestnoprometna pravila?

- a) DA.
- b) NE.
- c) Jih ne poznam.

6. Si bil kdaj udeležen v prometni nesreči?

- a) DA.
- b) NE.

Če si obkrožil DA, napiši, kaj se je zgodilo.

–

–

–

–

Raziskovalna naloga

ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

7. Meniš, da je tvoja vožnja s prevoznimi sredstvi varna?

- a) DA.
- b) NE.
- c) NE VEM.

8. Meniš, da so tvoji vrstniki varni v prometu?

- a) DA.
- b) NE.
- c) NE VEM.

9. Kdo te je naučil, kako poskrbeti za svojo varnost v prometu?

Možnih je več odgovorv.

- a) Starši.
 - b) Sorodniki.
 - c) Prijatelji.
 - d) Sam.
 - e) Učitelji.
 - f) Drugo:
-

10. Si v avtomobilu vedno pripet z varnostnim pasom?

- a) DA.
- b) NE.
- c) Včasih.
- d) Ko so v avtomobilu starši.

LITERATURA:

Breznik, P. (2017). *Kolesar sem*. Maribor: Primotehna.

Breznik, P. (2017). *Varno kolesarjenje. Interaktivni priročnik*. Maribor: Primotehna.

Markl, M. (2009). *Prvi koraki v svetu prometa: v pomoč staršem pri prometni vzgoji otrok*. Ljubljana: Ministrstvo za promet, Direkcija Republike Slovenije za ceste, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Policijska uprava Slovenj Gradec v sodelovanju z Generalno policijsko upravo. (2018). *Policiist Leon svetuje*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija

Pravilnik o delih in opremi vozil (2013). Uradni list RS, št. 44/17 (18. 8.2017). Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11344#>

Prometne nesreče in posledice – mesečni prikaz (27. 1. 2020).

Pridobljeno s <https://www.avp-rs.si/management-varnosti-cestnega-prometa/stanje-varnosti-cestnega-prometa/>

Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP) (2010). Uradni list RS, št. 82/13 (8. 10. 2013). Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5793>

Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1-UPB5) (2008). Uradni list RS, št. 56/08 (6. 6. 2008). Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5404>

ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU?

Zakon o voznikih (ZVoz-NPB1) (2016). Uradni list RS, št. 43/19 (28. 6. 2019). Pridobljeno s <https://zakonodaja.com/zakon/zvoz/49-clen-pogoji-za-voznjo-koles-in-koles-s-pomoznim-motorjem>

IZJAVA*

Mentor SANJA PODGORŠEK v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom ALI OSNOVNOŠOLCI DOVOLJ POSKRBIJO ZA SVOJO VARNOST V PROMETU, katere avtorice so GAJA PLEVNİK IVANUŠA, FREITAG EMA in ZALA GRÖGL:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 17. 2. 2020

žig šole

Podpis mentorja

Podgoršek Sanja

Podpis odgovorne osebe

